

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

18. ledna 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Zemědělství – Společná zemědělská politika (SZP) – Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) – Podpůrná opatření pro rozvoj venkova – Nařízení (ES) č. 1974/2006 – Nájemní nebo pachtovní smlouva – Nájemní smlouva uzavřená mezi obecním správním orgánem a příjemcem podpory – Závazky na pět let – Vypovězení nájemní smlouvy v důsledku změny právních předpisů – Povinnost nahradit částečnou nebo celou přijatou podporu – Nemožnost přizpůsobit závazky nové situaci zemědělského podniku – Pojmy ‚vyšší moc‘ a ‚výjimečné okolnosti‘ – Pojem ‚vyvlastnění zemědělského podniku‘“

Ve věci C-656/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Nejvyššího správního soudu (Varchoven administrativen sad, Bulharsko) ze dne 28. září 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 19. října 2022, v řízení

Askos Properties EOOD

proti

Zamestnik izpalnitelen direktor na Daržaven fond „Zemedelje“

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení: M. Safjan, vykonávající funkci předsedy senátu, N. Jääskinen a M. Gavalec (zpravodaj), soudci,

generální advokát: G. Pitruzzella,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za zamestnik izpalnitelen direktor na Daržaven fond „Zemedelje“: Y. Kančeva,
- za Evropskou komisi: G. Koleva a A. Sauka, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: bulharština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 2 odst. 2 písm. f) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 549), jakož i čl. 47 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 487).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Askos Properties EOOD, založenou podle bulharského práva, a zástupce výkonného ředitele Státního zemědělského fondu (zamestník izpalnitelen direktor na Daržaven fond „Zemedelje“, Bulharsko) ve věci rozhodnutí, kterým bylo uvedené společnosti uloženo, aby vrátila 50 % dotace, kterou obdržela na základě opatření 211 programu rozvoje venkova v letech 2007–2013.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení (ES) č. 1698/2005

- 3 Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (Úř. věst. 2005, L 277, s. 1), bylo zrušeno nařízením č. 1305/2013. Z článku 88 nařízení č. 1305/2013 nicméně vyplývá, že se nařízení č. 1698/2005 nadále použilo na operace prováděné na základě programů schválených Evropskou komisí podle uvedeného nařízení před 1. lednem 2014.
- 4 V článku 36 nařízení č. 1698/2005, nadepsaném „Opatření“, bylo stanoveno:

„Podpora podle tohoto oddílu se vztahuje na:

- a) opatření zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy prostřednictvím:
 - i) plateb za přírodní znevýhodnění poskytovaných zemědělcům v horských oblastech,
 - ii) plateb zemědělcům ve znevýhodněných oblastech jiných než horských,

[...]

[...]“

- 5 V článku 37 tohoto nařízení, nadepsaném „Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech“, bylo stanoveno:

„1. Platby podle čl. 36 písm. a) bodů i) a ii) se poskytují ročně na hektar zemědělsky využitých ploch ve smyslu rozhodnutí Komise 2000/115/ES ze dne 24. listopadu 1999 o definicích ukazatelů, seznamu zemědělských produktů, výjimkách z definic a o regionech a okrajích, pokud jde o zjišťování o struktuře zemědělských podniků [(Úř. věst. 2000, L 38, s. 1; Zvl. vyd. 3/28, s. 241)].

Tyto platby by měly být náhradou za dodatečné náklady a ušlé příjmy, které zemědělcům vznikají v souvislosti se znevýhodněním dotyčné oblasti z hlediska zemědělské výroby.

2. Platby se poskytují zemědělcům, kteří se zaváží provozovat zemědělskou činnost v oblastech určených podle čl. 50 odst. 2 a 3 po dobu alespoň pěti let od první platby.

[...]“

Nařízení č. 1974/2006

- 6 Nařízení Komise (ES) č. 1974/2006 ze dne 15. prosince 2006, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (JO 2006, L 368, p. 15), ve znění nařízení Komise (ES) č. 434/2007 ze dne 20. dubna 2007 (Úř. věst. 2007, L 104, s. 8) (dále jen „nařízení č. 1974/2006“), bylo zrušeno nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 807/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se doplňují některá ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a kterým se zavádějí přechodná ustanovení (Úř. věst. 2014, L 227, s. 1). Podle článku 19 nařízení v přenesené pravomoci č. 807/2014 se však nařízení č. 1974/2006 nadále použilo na operace prováděné na základě programů schválených Komisí podle nařízení č. 1698/2005 před 1. lednem 2014.

- 7 V bodě 37 odůvodnění nařízení č. 1974/2006 bylo uvedeno:

„Měla by být stanovena pravidla společná pro několik opatření týkající se zejména: provádění integrovaných opatření, investičních opatření, převodu zemědělského hospodářství během období, v němž je závazek dán jako podmínka poskytnutí podpory, zvětšení rozlohy hospodářství a definice různých kategorií vyšší moci nebo výjimečných okolností.“

- 8 Toto nařízení obsahovalo kapitolu III, nadepsanou „Opatření k rozvoji venkova“, jejíž oddíl 2, nadepsaný „Společná ustanovení pro několik opatření“, obsahoval články 42 až 47.

- 9 V článku 45 odst. 4 uvedeného nařízení se stanovilo:

„Pokud příjemce není schopen nadále plnit dané závazky, protože hospodářství je rozděleno nebo je předmětem veřejných pozemkových úprav nebo pozemkových úprav schválených příslušnými veřejnými orgány, mohou členské státy přijmout opatření nezbytná k tomu, aby bylo umožněno přizpůsobit závazky nové situaci v hospodářství. Pokud se taková úprava ukáže jako nemožná, závazek zanikne a náhrada v souvislosti s obdobím, v němž byl závazek účinný, není vyžadována.“

10 V článku 47 nařízení č. 1974/2006 bylo stanoveno:

„1. Členské státy mohou uznat zejména tyto kategorie zásahů vyšší moci nebo výjimečných okolností, za kterých nebudou vyžadovat částečnou nebo úplnou náhradu podpory obdržené příjemcem:

- a) úmrtí příjemce;
- b) dlouhodobá pracovní neschopnost příjemce;
- c) vyvlastnění podstatné části zemědělského podniku, pokud nemohlo být předvídáno v den přijetí závazku;
- d) vážná přírodní katastrofa, která významně zasáhne zemědělské plochy zemědělského podniku;
- e) náhodné zničení budov zemědělského podniku určených k chovu zvířat;
- f) nákaza, která postihne část nebo všechna hospodářská zvířata zemědělce.

2. Případy vyšší moci nebo výjimečné okolnosti oznámí příjemce nebo jím pověřená osoba do deseti pracovních dnů ode dne, kdy tak zemědělec nebo jím pověřená osoba může učinit, písemně příslušnému orgánu spolu s odpovídajícími důkazy jím uznávanými.“

Nařízení č. 1305/2013

11 V bodě 36 odůvodnění nařízení č. 1305/2013 je uvedeno:

„Určitá opatření podle tohoto nařízení související s plochou vyžadují, aby příjemci přijali závazky na nejméně pět let. Je možné, že během tohoto období dojde ke změnám situace podniku nebo příjemce. Proto je nutno stanovit pravidla s cílem určit postup, jenž se v takových případech použije.“

12 V článku 47 tohoto nařízení, nadepsaném „Pravidla pro platby na plochu“, je v odstavcích 3 a 4 stanoveno:

„3. Není-li příjemce schopen nadále plnit dané závazky, protože podnik nebo jeho část je předmětem nového rozdělení pozemků nebo veřejných pozemkových úprav nebo pozemkových úprav schválených příslušnými orgány veřejné správy, přijmou členské státy opatření nezbytná k tomu, aby bylo možno závazky přizpůsobit nové situaci podniku. Pokud se taková úprava ukáže jako nemožná, závazek skončí a za období, během něhož byl závazek účinný, se nepožaduje vrácení poskytnuté podpory.

4. Vrácení poskytnuté podpory se nepožaduje v případech vyšší moci a za výjimečných okolností podle článku 2 nařízení (EU) č. 1306/2013.“

Nařízení č. 1306/2013

- 13 V bodě 5 odůvodnění nařízení č. 1306/2013 bylo uvedeno:

„V zájmu zajištění soudržnosti postupů členských států a jednotného uplatňování ustanovení o vyšší moci by toto nařízení mělo ve vhodných případech umožňovat výjimky z případů vyšší moci a mimořádných okolností a stejně tak by mělo stanovit orientační seznam možných případů vyšší moci a mimořádných okolností, které mají být uznány příslušnými vnitrostátními orgány. Tyto orgány by měly rozhodnout o případech vyšší moci nebo mimořádných okolností individuálně na základě náležitých důkazů uplatňovat pojem vyšší moci v rámci právních předpisů Unie v oblasti zemědělství včetně judikatury Soudního dvora.“

- 14 V článku 2 tohoto nařízení, nadepsaném „Definice používané v tomto nařízení“, bylo v odstavci 2 stanoveno:

„Pro účely financování, řízení a sledování [společné zemědělské politiky (SZP)] se ‚vyšší mocí‘ a ‚mimořádnými okolnostmi‘ rozumějí zejména tyto případy:

- a) úmrtí příjemce;
- b) déletrvající pracovní neschopnost příjemce;
- c) vážná přírodní katastrofa, která významně zasáhne zemědělský podnik;
- d) náhodné zničení budov zemědělského podniku určených k chovu zvířat;
- e) epizootie nebo choroba rostlin postihující všechna hospodářská zvířata nebo plodiny příjemce nebo jejich část;
- f) vyvlastnění celého zemědělského podniku nebo jeho velké části, nemohlo-li být tomuto [toto] vyvlastnění předjímáno v den podání žádosti.“

- 15 V článku 121 nařízení č. 1306/2013 bylo stanoveno:

„1. Toto nařízení vstupuje v platnost dnem vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne 1. ledna 2014.

2. Následující ustanovení se však použijí takto:

- a) články 7, 8, 16, 25, 26 a 43 ode dne 16. října 2013;
- b) články 18 a 40, pokud jde o výdaje uskutečněné ode dne 16. října 2013;
- c) článek 52 ode dne 1. ledna 2015.“

Bulharské právo

ZSPZZ

- 16 V článku 37i zákona o vlastnictví a využití zemědělských ploch (zákon za sobstvenostta i polzvaneto na zemzdelските zemi) (DV č. 17 ze dne 1. března 2001, dále jen „ZSPZZ“) je stanoveno:

„1. Pastviny, louky a travnaté plochy Státního pozemkového fondu státu a pozemkového fondu obcí se za tržní cenu pronajímají nebo propachtovávají v souladu s čl. 24a odst. 2 vlastníkům nebo uživatelům zemědělským podnikům s chovem hospodářských zvířat, kteří chovají pastevní zvěř registrovanou v integrovaném informačním systému, který spravuje Bulharská agentura pro bezpečnost potravin [Balgarska agencija po bezopasnost na chranite], podle počtu a druhu registrovaných zvířat. Pastviny, louky a travnaté plochy Státního pozemkového fondu státu a pozemkového fondu obcí se pronajímají nebo propachtovávají osobám, které nemají dlužné daně ani dluhy vůči Státnímu pozemkovému fondu nebo pozemkovému fondu obcí, ani pozemkové závazky podle článku 37c odst. 3 bodu 2.

[...]

4. Pastviny, louky a travnaté plochy se rozdělují mezi oprávněné osoby, jejichž registrované chovy se nacházejí v příslušném pozemkovém katastru, v závislosti na počtu a druhu registrované pastevní zvěře podle rozlohy pastvin, luk a travnatých ploch držení nebo užívání na základě právního titulu, avšak nejvýše v rozsahu 15 dekarů na dobytčí jednotku v hospodářstvích první až sedmé kategorie a/nebo 30 dekarů na dobytčí jednotku v hospodářstvích osmé až desáté kategorie. Způsobilým osobám, které chovají skot pro produkci masa a zvířata původních (autochtonních) plemen se přidělí až 20 dekarů na zvířecí jednotku v hospodářstvích první až sedmé kategorie, a až 40 dekarů na zvířecí jednotku v hospodářstvích osmé až desáté kategorie. Oprávněným osobám, které chovají skot pro produkci mléka či masa, ovce nebo kozy, pro něž byla schválena podpora v rámci činností na základě dílčích opatření ‚Platby na přechod k ekologickému zemědělství‘ a ‚Platby na zachování ekologického zemědělství‘ zahrnuté do složky ‚ekologický chov‘, se přiděluje půda v poměru až 0,15 dobytčí jednotky na jeden hektar, bez ohledu na kategorii hospodářství.“

Zákon, kterým se mění ZSPZZ

- 17 V ustanovení odstavce 15 přechodných a závěrečných ustanovení zákona, kterým se mění ZSPZZ, je stanoveno:

„1. Příjemci, kteří před 24. únorem 2015 uzavřeli nájemní nebo pachtovní smlouvy na pastviny, louky a travnaté plochy Státního pozemkového fondu a pozemkového fondu obcí, jsou povinni uvést dané smlouvy do souladu s požadavky čl. 37i odst. 1 a 4 před 1. únorem 2016.

2. Příjemci, kteří získali schválení v rámci oddílu uvedeného v čl. 3 odst. 3 vyhlášky č. 4 ze dne 24. února 2015 o provádění opatření 11 ‚Ekologické zemědělství‘ programu rozvoje venkova na období 2014–2020 [...], kteří před 24. únorem 2015 uzavřeli nájemní nebo pachtovní smlouvy na pastviny, louky a travnaté plochy Státního pozemkového fondu a pozemkového fondu obcí a kteří

obdrželi schválení podpory pro svou veškerou pastevní zvěř a veškeré pastviny, jsou povinni uvést dané smlouvy do souladu s požadavky čl. 37i odst. 1 před 1. únorem 2016 při dodržení poměru alespoň 0,15 zvířecí jednotky na jeden hektar bez ohledu na kategorii hospodářství.

3. Smlouvy o nájmu nebo pachtu pastvin, luk a travnatých ploch Státního pozemkového fondu a pozemkového fondu obcí, které nejsou uvedeny do souladu ve lhůtě stanovené v odstavci 1 nebo 2, vypoví starosta obce nebo ředitel regionálního ředitelství pro zemědělství.“

Vyhláška č. 11/2008

- 18 Naredba no 11 za usloviata i reda za prilagane na myarka 211 „Plashtania na zemedelski stopani za prirodni ogranichenia v planinskite rayoni“ i myarka 212 „Plashtania na zemedelski stopani v rayoni s ogranichenia, razlichni ot planinskite rayoni“ ot Programata za razvitie na selskite rayoni za perioda 2007 - 2013 (vyhláška č. 11 o podmínkách a pravidlech provádění opatření 211 „Platby pro zemědělce v horských oblastech s přírodními omezeními“ a opatření 212 „Platby zemědělcům ve znevýhodněných oblastech jiných než horských“ programu rozvoje venkova na období 2007–2013) ze dne 3. dubna 2008 (DV č. 40, ze dne 18. dubna 2008, dále jen „vyhláška č. 11/2008“), přijatá ministrem zemědělství a výživy, v čl. 1 odst. 1 stanoví:

„Tato vyhláška upravuje podmínky a způsoby provádění následujících opatření programu rozvoje venkova na období 2007–2013 financovaných z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova:

1. „Platby za přírodní znevýhodnění v horských oblastech“;
2. „Platby ve znevýhodněných oblastech jiných než horských“.“

- 19 V článku 2 této vyhlášky je stanoveno, že zemědělci, kteří podali žádost o podporu na základě některého z opatření uvedených v čl. 1 odst. 1 této vyhlášky, musí vykonávat zemědělskou činnost v horských oblastech nebo ve znevýhodněných oblastech jiných než horských po celou dobu trvání podpory.

- 20 V článku 4 odst. 1 uvedené vyhlášky je stanoveno:

„[...] Žadatelé o podporu podle této vyhlášky jsou povinni:

[...]

3. předložit po první vyrovnávací platbě každý rok žádost o podporu, v níž uvedou půdu nacházející se v dotčené znevýhodněné oblasti;

[...]“

21 V článku 14 vyhlášky č. 11/2008 je stanoveno:

„1. Zemědělci, který nepodá žádost o finanční podporu během pětiletého období závazku, nemůže být poskytnuta podpora podle této vyhlášky a je povinen vrátit částky, které do té doby obdržel z titulu vyrovnávacích plateb za znevýhodněné oblasti, nebo část z těchto částek podle roku, v němž se přestal účastnit opatření, a to následovně:

1. po prvním roce 100 %;
2. po druhém roce 75 %;
3. po třetím roce 50 %;
4. po čtvrtém roce 25 %.

[...]

3. Finanční prostředky uvedené v odstavci 1 jsou vymáhány spolu se zákonnými úroky ode dne, kdy byla zemědělci oznámena povinnost vrátit tuto částku až do dne skutečného vrácení nebo srážky dané částky.“

22 Článek 15 této vyhlášky zní takto:

„1. V případě vyšší moci nebo mimořádných okolností se článek 14 nepoužije, závazek je zrušen a není vyžadováno úplné ani částečné vrácení podpory, již zemědělec obdržel.

2. Případy vyšší moci nebo mimořádných okolností jsou oznamovány spolu se souvisejícími důkazy (dokumenty vydané příslušným správním orgánem) v písemné formě Národnímu zemědělskému fondu – Platební agentuře zemědělcem nebo jinou jím zmocněnou osobou nebo jejich právními nástupci do 10 pracovních dnů ode dne, kdy zemědělec, jiná jím zmocněná osoba nebo jejich právní nástupci tak mohli učinit.“

23 Podle doplňujících ustanovení se ve smyslu uvedené vyhlášky rozumí „vyšší mocí“ nebo „mimořádnými okolnostmi“:

- a) úmrtí příjemce;
- b) déletrvající pracovní neschopnost příjemce;
- c) vyvlastnění podstatné části zemědělského podniku, pokud nemohlo být předvídáno v den přijetí závazku;
- d) závažná přírodní katastrofa, která významně postihuje půdu zemědělského podniku;

[...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 24 Mezi roky 2013 až 2015 podala společnost Askos Properties několik žádostí o finanční podporu ze Státního zemědělského fondu podle opatření 211 programu rozvoje venkova na období 2007–2013.
- 25 V této souvislosti se zavázala udržovat obecní zemědělskou půdu, kterou si pronajala v roce 2012 na základě nájemních smluv uzavřených na pět let se dvěma bulharskými obcemi, v dobrém zemědělském a ekologickém stavu, jakož i vykonávat zemědělskou činnost v dotčené znevýhodněné oblasti po dobu nejméně pěti po sobě jdoucích let.
- 26 Za rok 2013 neobdržela společnost Askos Properties žádnou dotaci. Za rok 2014 jí byla poskytnuta částka 15 866 bulharských leva (BGN) (přibližně 8 112 eur) a za rok 2015 21 796 BGN (přibližně 11 144 eur).
- 27 V průběhu roku 2015 byla přijata změna čl. 37i odst. 1 a 4 ZSPZZ, jejímž cílem bylo, aby byly pastviny, louky a travnaté plochy Státního pozemkového fondu či pozemkového fondu obcí pronajímány nebo přidělovány výlučně vlastníkům nebo uživatelům zemědělských podniků, kteří chovají pastevní zvěř, podle počtu a druhu zvířat, která zaregistrovali.
- 28 Uživatelům půdy, kteří před 24. únorem 2015 uzavřeli smlouvu o nájmu nebo pachtu pastvin, luk a travnatých ploch náležejících Státnímu zemědělskému fondu nebo zemědělskému fondu obcí byla stanovena lhůta do 1. února 2016, v níž měli povinnost uvést takovou smlouvu do souladu s novými platnými požadavky stanovenými uvedenou změnou.
- 29 Vzhledem k tomu, že společnost Askos Properties tyto požadavky nesplnila, obě dotčené obce ukončily v průběhu roku 2016 smlouvy o nájmu zemědělské půdy, jež uzavřely s touto společností.
- 30 Zástupce výkonného ředitele Státního zemědělského fondu vydal dne 23. ledna 2020 akt, v němž byla konstatována existence veřejné pohledávky státu vůči společnosti Askos Properties ve výši 18 831 bulharských leva (BGN) (přibližně 9 628 eur), což odpovídá 50 % celkové částky, která byla uvedené společnosti vyplacena v rámci opatření 211 za hospodářské roky v rámci rozvoje venkova v letech 2013 až 2015.
- 31 Vzhledem k tomu, že Správní soud města Sofie (Administrativen sad Sofia-grad, Bulharsko) žalobu, kterou podala společnost Askos Properties proti uvedenému rozhodnutí, zamítl, uvedená společnost podala kasační opravný prostředek k Nejvyššímu správnímu soudu (Varchoven administrativen sad, Bulharsko), který je předkládajícím soudem.
- 32 Ve svém kasačním opravném prostředku společnost Askos Properties tvrdí, že vypovězení nájemních smluv dotčenými obcemi představuje „vyšší moc“ nebo „mimořádnou okolnost“ ve smyslu článku 15 vyhlášky č. 11/2008, takže není povinna vrátit obdrženou dotaci.
- 33 Předkládající soud si nejprve klade otázku, zda lze ukončení nájemních smluv, k nimž došlo v návaznosti na změnu vnitrostátní právní úpravy, již nemohl příjemce ke dni uzavření svého závazku předvídat, kvalifikovat jakožto „případ vyšší moci“ nebo „mimořádné okolnosti“, potažmo jakožto „vyvlastnění“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 nařízení č. 1306/2013.
- 34 Dále se zabývá tím, zda se na taková ukončení nájemních smluv vztahuje čl. 47 odst. 3 nařízení č. 1305/2013.

35 Za těchto podmínek se Nejvyšší správní soud (Varchoven administrativen sad) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Jak musí být vykládán čl. 2 odst. 2 písm. f) nařízení [č. 1306/2013], který stanoví, že pro účely financování, řízení a sledování SZP se ‚vyšší mocí‘ a ‚mimořádnými okolnostmi‘ rozumí zejména vyvlastnění celého zemědělského podniku nebo jeho velké části, nemohlo-li být toto vyvlastnění předjíháno v den podání žádosti? Jedná se o takový případ vyšší moci nebo mimořádných okolností, resp. vyvlastnění celého podniku nebo jeho velké části zejména tehdy, je-li vypovězena smlouva uzavřená mezi obecní správou a příjemcem o užívání obecní zemědělské půdy (pastvin, travnatých ploch a luk) podle opatření 211 ‚Platby za přírodní znevýhodnění poskytované zemědělcům v horských oblastech‘ v rámci programu rozvoje venkova na období 2007–2013, jestliže k takovému vypovězení došlo v návaznosti na změnu bulharských právních předpisů, kterou příjemce nemohl v okamžiku uzavření závazku předjíhat?
- 2) [Nastává] situace uvedená v čl. 47 odst. 3 nařízení [č. 1305/2013] v případě vypovězení smlouvy o nájmu obecní půdy, jež byla uzavřena s příjemcem na základě opatření 21[1] ‚Platby za přírodní znevýhodnění poskytované zemědělcům v horských oblastech‘, jestliže k tomuto vypovězení došlo v návaznosti na změnu vnitrostátních právních předpisů, totiž změn a doplnění stanovených zákonem, kterým se mění a doplňuje [ZSPZZ] v tom smyslu, že jako nová podmínka k tomu, aby uvedený zemědělec mohl získat nájem či pacht zemědělské půdy, byla stanovena držba hospodářství s chovem zvířat a zaregistrování určitého počtu hospodářských zvířat u bulharského úřadu pro bezpečnost potravin (Balgarska agentsia po bezopasnost na hranite) podle poměrů stanovených v čl. [37i] odst. 4 [ZSPZZ] zemědělcem, a pokud v okamžiku uzavření závazku příjemce ani orgán veřejné správy tuto změnu nemohli předjíhat?“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

- 36 Podle ustálené judikatury platí, že v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. Z tohoto hlediska Soudnímu dvoru přísluší případně přeformulovat otázky, které jsou mu položeny. Soudní dvůr může kromě toho zohlednit i normy unijního práva, na které vnitrostátní soud ve svých otázkách neodkázal (rozsudek ze dne 7. září 2023, Groenland Poultry, C-169/22, EU:C:2023:638, bod 47 a citovaná judikatura).
- 37 Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že použití vyhlášky č. 11/2008 na spor před předkládajícím soudem není zpochybňováno. Je třeba připomenout, že podle čl. 1 odst. 1 této vyhlášky upravuje uvedená vyhláška podmínky a způsoby provádění mimo jiné opatření 211 programu rozvoje venkova na období 2007–2013 financované z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).
- 38 Podle článku 88 nařízení č. 1305/2013, kterým bylo zrušeno nařízení č. 1698/2005, se přitom posledně uvedené nařízení nadále použije na operace prováděné na základě programů schválených Komisí podle uvedeného nařízení před 1. lednem 2014. Stejně tak podle článku 19

nařízení v přenesené pravomoci č. 807/2014, kterým bylo zrušeno nařízení č. 1974/2006, se posledně uvedené nařízení i nadále použije na operace prováděné na základě programů schválených Komisí podle nařízení č. 1698/2005 před 1. lednem 2014.

- 39 Vzhledem k tomu, že opatření 211 programu rozvoje venkova na období 2007–2013 představuje takovou operaci a v původním řízení jsou dotčeny závazky spočívající v zachování zemědělské půdy a vykonávání zemědělské činnosti ve znevýhodněné oblasti po dobu nejméně pěti po sobě jdoucích let, musí být okolnosti nedodržení těchto závazků posuzovány s ohledem na ustanovení nařízení č. 1698/2005 a nařízení č. 1974/2006 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. května 2019, Järvelaev, C-580/17, EU:C:2019:391, body 37, 38 a 42).
- 40 Je třeba dodat, že pokud ke zpětnému získávání částek neoprávněně vyplacených v rámci programu podpory schváleného a spolufinancovaného z EZFRV v programovém období 2007–2013 dojde po skončení uvedeného programového období, tedy po 1. lednu 2014, musí být toto zpětné získání založeno na ustanoveních nařízení č. 1306/2013 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. května 2019, Järvelaev (C-580/17, EU:C:2019:391, bod 42). Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se nicméně netýká náležitostí pro vymáhání částek přiznaných společnosti Askos Properties za hospodářské roky 2014 a 2015.
- 41 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že předběžné otázky položené Soudnímu dvoru v projednávané věci se týkají ustanovení nařízení č. 1974/2006.

K první otázce

- 42 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006 musí být vykládán v tom smyslu, že vypovězení smlouvy o nájmu či pachtu zemědělské půdy ze strany obecní správy, jež byla uzavřena na dobu pěti let s příjemcem zemědělské podpory poskytnuté v rámci programů rozvoje venkova členského státu, k jejichž financování přispíval EZFRV, k němuž došlo v návaznosti na změnu vnitrostátní právní úpravy, jež zavedla nové požadavky podmiňující zachování takových smluv, spadá pod pojem „vyšší moci“ nebo „výjimečných okolností“ ve smyslu tohoto čl. 47 odst. 1, a zejména, je-li případem „vyvlastnění zemědělského podniku“ ve smyslu uvedeného čl. 47 odst. 1 písm. c).
- 43 V článku 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006 je stanoveno, že členské státy mohou uznat za případy vyšší moci nebo výjimečných okolností, v nichž nebudou vyžadovat vrácení části nebo celé podpory, kterou příjemce obdržel, zejména kategorie uvedené v tomto odstavci 1 v písmenech a) až f).
- 44 V tomto ustanovení je upravena fakultativní výjimka ze zásady navrácení podpory příjemcem v případě nedodržení závazku, který tento příjemce přijal jako podmínku pro poskytnutí uvedené podpory po dobu plnění tohoto závazku.
- 45 V projednávané věci informace obsažené v předkládacím rozhodnutí neumožňují jednoznačně určit, zda se v souladu s tím, co vyplývá z čl. 15 odst. 1 vyhlášky č. 11/2008, uplatní v bulharském právu výjimka stanovená v čl. 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006 tak, aby se vztahovala na všechny případy vyšší moci nebo výjimečných okolností ve smyslu uvedeného čl. 47 odst. 1, nebo zda je rozsah této výjimky omezen pouze na případy uvedené v doplňujících ustanoveních této vyhlášky, mezi něž náleží ustanovení o „vyvlastnění zemědělského podniku“.

- 46 Aby bylo možné poskytnout předkládajícímu soudu užitečnou odpověď pro každou z těchto hypotéz, je třeba odpovědět na otázku jak s ohledem na pojem „vyšší moc“ nebo „výjimečné okolnosti“ ve smyslu čl. 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006, tak i s ohledem na zvláštní kategorii „vyvlastnění zemědělského podniku“, jež je uvedena v písm. c) tohoto ustanovení, přičemž předkládajícímu soudu přísluší, aby ověřil přesný rozsah uplatňování uvedeného čl. 47 odst. 1 ve svém vnitrostátním právu.
- 47 Zaprvé, co se týče otázky, zda vypovězení nájemních smluv dotčených ve věci v původním řízení představuje „vyšší moc“ či „mimořádnou okolnost“ ve smyslu čl. 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006, je třeba připomenout, že v souvislosti s EZRFV Soudní dvůr již konstatoval, že případem vyšší moci je jakákoli neobvyklá a nepředvídatelná okolnost nezávislá na vůli subjektu, jejímž důsledkům nemohlo být zabráněno ani přes veškerou řádnou péči vynaloženou tímto subjektem (rozsudky ze dne 17. prosince 2015, Szemerey, C-330/14, EU:C:2015:826, bod 58; ze dne 16. února 2023, Zamestnik Izpalnitelen direktor na Daržaven fond „Zemedelje“, C-343/21, EU:C:2023:111, bod 58, a ze dne 7. září 2023, Groenland Poultry, C-169/22, EU:C:2023:638, bod 39).
- 48 Z bodu 37 odůvodnění a čl. 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006 vyplývá, že výčet uvedený v tomto ustanovení není taxativní, a tudíž se pojmy „vyšší moc“ či „výjimečné okolnosti“ ve smyslu tohoto ustanovení mohou vztahovat i na případy, jež nejsou v tomto výčtu uvedeny. V závislosti na okolnostech věci v původním řízení tedy může jednání orgánů veřejné moci představovat „vyšší moc“ nebo „výjimečné okolnosti“ (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. prosince 1993, Huygen a další, C-12/92, EU:C:1993:914, bod 31).
- 49 Je třeba uvést, že ač uvedený výčet obsahuje pouze objektivní skutečnosti, musí být dotčená osoba, která se dovolává existence „vyšší moci“ nebo „výjimečných okolností“, rovněž s to prokázat, že se v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 47 tohoto rozsudku zabezpečila proti následkům neobvyklé události tím, že učinila vhodná opatření, jež nevyžadují nepřiměřeně velkou oběť (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. června 2019, RF v. Komise, C-660/17 P, EU:C:2019:509, bod 37 a citovaná judikatura).
- 50 Z toho vyplývá, že předkládajícímu soudu přísluší posoudit, zda změna vnitrostátní právní úpravy, jež zavedla v článku 37i ZSPZZ nové požadavky, jejichž dodržení je podmínkou pro zachování takových nájemních či pachtovních smluv, jako jsou smlouvy dotčené v původním řízení, jakož i vypovězení nájemních smluv uzavřených se společnostmi Askos Properties dvěma dotčenými obcemi, představují z pohledu posledně uvedené společnosti události, jež nemůže ovlivnit a které jsou neobvyklé a nepředvídatelné, a dále, zda společnost Askos Properties přijala veškerá opatření, která mohla přijmout, aniž by se vystavila nepřiměřeně velké oběti, s cílem uvést tyto smlouvy do souladu s uvedenými novými požadavky.
- 51 V této souvislosti je třeba mimo jiné posoudit, zda byla lhůta stanovená pro splnění nových požadavků zavedených novelou článku 37i ZSPZZ dostatečně dlouhá. Je třeba rovněž posoudit, zda společnost Askos Properties ke splnění těchto nových požadavků skutečně mohla získat hospodářství s chovem zvířat a zaregistrovat požadovaný počet zvířat u příslušných orgánů. Totéž platí i pro otázku, zda ke splnění svých závazků mohla společnost Askos Properties využívat jinou půdu, než kterou jí poskytly obce dotčené v původním řízení, a zda mohla získat půdu způsobilou pro opatření 211 programu rozvoje venkova na období 2007–2013 od soukromých fyzických a právnických osob.

- 52 Zadruhé, co se týče otázky, zda může vypovězení takové smlouvy, jako je smlouva dotčená ve věci v původním řízení, spadat pod pojem „vyvlastnění zemědělského podniku“ ve smyslu čl. 47 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1974/2006, je třeba uvést, že tento pojem není v tomto nařízení vymezen ani nepřímo odkazem na vnitrostátní právní řády členských států. Uvedený pojem tudíž musí být považován za autonomní pojem unijního práva, který musí být na území Unie vykládán jednotně, a to nejen s přihlédnutím ke znění tohoto ustanovení, ale i ke kontextu, do něhož zapadá a cílům sledovaným právní úpravou, jejíž je součástí [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 2021, *Venezuela v. Rada* (C-872/19 P, EU:C:2021:507, bod 42)].
- 53 Pokud jde v první řadě o znění tohoto čl. 47 odst. 1 písm. c), v uvedeném ustanovení je pouze uvedeno, že „vyvlastnění podstatné části zemědělského podniku, pokud nemohlo být předvídáno v den přijetí závazku“, může být uznáno členskými státy jako kategorie zásahů vyšší moci nebo výjimečných okolností, za kterých nebudou vyžadovat vrácení části nebo celé podpory obdržené příjemcem. Znění uvedeného čl. 47 odst. 1 písm. c) tedy neposkytuje užitečnou informaci pro vymezení pojmu „vyvlastnění zemědělského podniku“ ve smyslu tohoto ustanovení.
- 54 Pokud jde ve druhé řadě o kontext, do kterého zapadá čl. 47 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1974/2006, je třeba předně uvést, že v žádném jiném ustanovení uvedeného nařízení není obsažena definice pojmu „vyvlastnění zemědělského podniku“ ve smyslu uvedeného ustanovení. Dále upřesnění, podle kterého „vyvlastnění podstatné části zemědělského podniku“ nesmí být „předvídáno v den přijetí závazku“, má určit situace, v nichž nedochází k vrácení podpory, a nikoli objasňovat význam tohoto pojmu. Konečně ani ostatní kategorie uvedené v čl. 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006 neobsahují informace, jež by umožňovaly definovat uvedený pojem.
- 55 Ve třetí řadě, pokud jde o cíl sledovaný tímto nařízením, v uvedeném nařízení jsou stanoveny, jak vyplývá z jeho názvu, podrobná pravidla pro použití nařízení č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV. Podle článku 37 posledně uvedeného nařízení je v této souvislosti stanoveno, že platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech jsou v zásadě poskytovány zemědělcům, kteří se zaváží provozovat zemědělskou činnost v dotčených oblastech po dobu alespoň pěti let od první platby. Uskutečnění tohoto cíle tedy předpokládá, že zemědělci, kteří uzavřeli nájemní smlouvy na dobu alespoň pěti let, aby mohli využívat půdu nacházející se v takových oblastech pro výkon své zemědělské činnosti a brát z ní užítky, mohou tuto půdu během tohoto období využívat.
- 56 V tomto ohledu lze z judikatury Soudního dvora vyvodit, že pojem „vyvlastnění“ ve smyslu čl. 47 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1974/2006 zahrnuje opatření spojená se zbavením majetku, jakož i opatření, která mohou být postavena na roveň těmto opatřením (obdobně viz rozsudek ze dne 12. prosince 1990, *van der Laan-Velzeboer*, C-285/89, EU:C:1990:460, body 14 a 15).
- 57 Soudní dvůr mimoto již rozhodl, že ke zbavení majetku ve smyslu čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) dochází v případě nuceného a úplného zrušení poživacího práva s konečnou platností, neboť takové právo představuje jednu ze složek vlastnického práva, jelikož jeho nositeli náleží dva základní atributy posledně uvedeného práva, totiž právo předmětný majetek užívat a právo brát z něj užítky [tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. května 2019, *Komise v. Maďarsko* (Poživací práva k zemědělské půdě) (C-235/17, EU:C:2019:432, body 81 a 82)].
- 58 Pokud tedy vnitrostátní právní úprava svým obsahem nebo jejím uplatněním vnitrostátním orgánem nuceně, úplně a s konečnou platností zruší práva užívat dotčenou půdu a brát z ní užítky, jež náležejí zemědělcům, který uzavřel nájemní smlouvu za účelem využívání uvedené půdy

během víceletého období, jímž je podmíněna způsobilost k získání finančních prostředků z EZFRV, je třeba mít za to, že tato právní úprava vede ke zbavení práva na vlastnictví ve smyslu čl. 17 odst. 1 Listiny, a představuje proto „vyvlastnění zemědělského podniku“ ve smyslu čl. 47 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1974/2006.

- 59 Ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že odstavec 15 přechodných a závěrečných ustanovení zákona, kterým se mění ZSPZZ, ukládá povinnost vypovědět nájemní nebo pachtovní smlouvy pouze tehdy, pokud tyto smlouvy nebyly uvedeny do souladu s novými požadavky stanovenými v článku 37i ZSPZZ ve lhůtě, jež k tomu byla stanovena. S výhradou ověření, která přísluší předkládajícímu soudu, tedy vypovězení nájemní nebo pachtovní smlouvy na základě takové právní úpravy neznamena, že by s konečnou platností byla nuceně a úplně odňata práva, jež nájemci svědčí podle takové smlouvy.
- 60 Podle judikatury Soudního dvora je nicméně k prokázání existence zbavení majetku ve smyslu čl. 17 odst. 1 Listiny třeba nejen zkoumat, zda došlo k formálnímu vyvlastnění, ale také zjistit, zda sporná situace odpovídá faktickému vyvlastnění (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. května 2022, BPC Lux 2 a další (C-83/20, EU:C:2022:346, bod 44).
- 61 Předkládajícímu soudu, který neuvádí nic o tom, zda společnost Askos Properties mohla přijmout opatření, aby splnila nové požadavky uložené článkem 37i ZSPZZ, a zda v tomto ohledu přijala opatření, přísluší posoudit konkrétní účinky a skutečné dopady zavedení těchto požadavků na situaci společnosti Askos Properties, jakož i všechny relevantní skutečnosti s cílem určit, zda ve věci v původním řízení došlo ke zbavení vlastnického práva. V tomto kontextu přísluší předkládajícímu soudu, aby mimo jiné provedl posouzení uvedená v bodě 51 tohoto rozsudku.
- 62 S ohledem na výše uvedené důvody je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 47 odst. 1 nařízení č. 1974/2006 musí být vykládán v tom smyslu, že vypovězení nájemní smlouvy nebo smluv o pachtu týkající se zemědělské půdy obecní správou, jež byla uzavřena na dobu pěti let s příjemcem zemědělské podpory poskytnuté v rámci programů rozvoje venkova členského státu, k jejichž financování přispíval EZFRV, k němuž došlo v návaznosti na změnu vnitrostátní právní úpravy, jež zavedla nové požadavky podmiňující zachování takové smlouvy, může představovat
- „vyšší moc“ nebo „výjimečnou okolnost“ ve smyslu tohoto čl. 47 odst. 1, pokud je takové vypovězení událostí, již nemůže uvedený příjemce ovlivnit a jež je pro něj neobvyklá a nepředvídatelná, a pokud přijal veškerá opatření, která mohl přijmout, aniž by se vystavil nepřiměřené velké oběti, s cílem uvést dotčenou nájemní smlouvu do souladu s novými požadavky, jež byly stanoveny,
 - případ „vyvlastnění zemědělského podniku“ ve smyslu uvedeného čl. 47 odst. 1 písm. c), pokud uvedené vypovězení smlouvy zakládá opatření spočívající ve zbavení majetku, jež uvedeného příjemce zbavuje práva užívat pronajatou zemědělskou půdu a brát z ní užitky.

Ke druhé otázce

- 63 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 45 odst. 4 nařízení č. 1974/2006 vykládán v tom smyslu, že se použije na situaci, kdy nemožnost příjemce zemědělské podpory pokračovat v plnění závazků, které přijal, vyplývá ze skutečnosti, že obecní správa vypověděla nájemní nebo pachtovní smlouvu týkající se zemědělské půdy, která byla uzavřena s tímto příjemcem na dobu pěti let, přičemž k uvedenému vypovězení došlo v návaznosti na změnu

vnitrostátní právní úpravy, jež zavedla nové požadavky, jejichž dodržením je podmíněno zachování takové smlouvy a podle nichž musí mít uvedený příjemce hospodářství s chovem zvířat a zaregistrovat určitý počet chovných zvířat u příslušných vnitrostátních orgánů.

- 64 Za účelem odpovědi na tuto otázku je třeba připomenout, že čl. 45 odst. 4 nařízení č. 1974/2006 se vztahuje na případ příjemce, který není nadále schopen plnit přijaté závazky, protože je jeho hospodářství rozděleno nebo je předmětem veřejných pozemkových úprav nebo pozemkových úprav schválených příslušnými orgány veřejné správy.
- 65 Soudní dvůr již rozhodl, že pod pojmy „rozdělení“ nebo „veřejné pozemkové úpravy nebo pozemkové úpravy schválené příslušnými veřejnými orgány“ náleží jakákoli operace, o které rozhodly nebo ji schválily příslušné veřejné orgány, a která směřuje k novému uspořádání a úpravě zemědělských pozemků, jejichž cílem je vytvářet hospodářství, jež využívají půdu racionálněji (rozsudek ze dne 16. února 2023, Zamestnik izpalnitelen direktor na Daržaven fond „Zemedelje“, C-343/21, EU:C:2023:111, bod 39).
- 66 Toto ustanovení se nepoužije, pokud nemožnost pokračovat v plnění závazků přijatých příjemcem zemědělské podpory vyplývá ze skutečnosti, že nesplňuje-li příjemce nové požadavky, které mu ukládají, aby měl hospodářství s chovem zvířat a zaregistroval určitý počet chovných zvířat u příslušných vnitrostátních orgánů, je obecní správa podle vnitrostátního práva povinna vypovědět smlouvu o nájmu či pachtu uzavřenou s uvedeným příjemcem na dobu pěti let, jež se týká půdy nezbytné pro jeho zemědělskou činnost.
- 67 V takovém případě totiž nemožnost dotčeného příjemce nadále pokračovat v plnění svých závazků kvůli ztrátě práva užívat půdu nezbytnou pro jeho zemědělskou činnost během období plnění uvedených závazků nevyplývá z pozemkového opatření, ale ze změny podmínek pro poskytnutí zemědělské podpory.
- 68 Na druhou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 45 odst. 4 nařízení č. 1974/2006 musí být vykládán v tom smyslu, že se nepoužije na situaci, kdy nemožnost příjemce zemědělské podpory pokračovat v plnění závazků, které přijal, vyplývá ze skutečnosti, že obecní správa vypověděla nájemní nebo pachtovní smlouvu týkající se zemědělské půdy, která byla uzavřena s tímto příjemcem na dobu pěti let, přičemž k uvedenému vypovězení došlo v návaznosti na změnu vnitrostátní právní úpravy, jež zavedla nové požadavky, jejichž dodržením je podmíněno zachování takové smlouvy a podle nichž musí mít uvedený příjemce hospodářství s chovem zvířat a zaregistrovat určitý počet chovných zvířat u příslušných vnitrostátních orgánů.

K nákladům řízení

- 69 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 47 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 1974/2006 ze dne 15. prosince 2006, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), ve znění nařízení Komise (ES) č. 434/2007 ze dne 20. dubna 2007,

musí být vykládán v tom smyslu, že:

vypovězení smlouvy o nájmu či pachtu, jež se týká zemědělské půdy a je uzavřena na dobu pěti let s příjemcem zemědělské podpory, jež byla poskytnuta v rámci programů rozvoje venkova členského státu, které byly financovány s příspěvím Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), obecní správou, k němuž došlo v návaznosti na změnu vnitrostátní právní úpravy, jež zavedla nové požadavky podmiňující zachování takové smlouvy, může představovat

- „vyšší moc“ nebo „výjimečnou okolnost“ ve smyslu tohoto čl. 47 odst. 1, pokud je takové vypovězení událostí, již nemůže uvedený příjemce ovlivnit a jež je pro něj neobvyklá a nepředvídatelná, a pokud přijal veškerá opatření, která mohl přijmout, aniž by se vystavil nepřiměřené velké oběti, s cílem uvést dotčenou nájemní smlouvu do souladu s nově stanovenými požadavky,
- případ „vyvlastnění zemědělského podniku“ ve smyslu uvedeného čl. 47 odst. 1 písm. c), pokud uvedené vypovězení smlouvy představuje opatření spočívající ve zbavení majetku, jež uvedeného příjemce zbavuje práva užívat pronajatou zemědělskou půdu a brát z ní užítky.

- 2) Článek 45 odst. 4 nařízení č. 1974/2006, ve znění nařízení č. 434/2007,

musí být vykládán v tom smyslu, že:

se nepoužije na situaci, kdy nemožnost příjemce zemědělské podpory pokračovat v plnění závazků, které přijal, vyplývá ze skutečnosti, že obecní správa vypověděla nájemní nebo pachtovní smlouvu, jež se týká zemědělské půdy a je uzavřena s tímto příjemcem na dobu pěti let, přičemž k uvedenému vypovězení došlo v návaznosti na změnu vnitrostátní právní úpravy, jež zavedla nové požadavky, jejichž dodržení je podmíněno zachováním takové smlouvy a podle nichž musí být mít uvedený příjemce hospodářství s chovem zvířat a zaregistrovat určitý počet chovných zvířat u příslušných vnitrostátních orgánů.

Podpisy